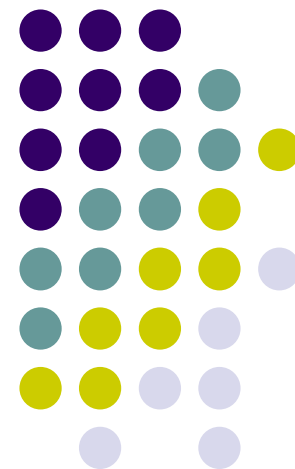

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ“

Лекция №12

ТРАНСПЛАНТАЦИОННА ЕТИКА

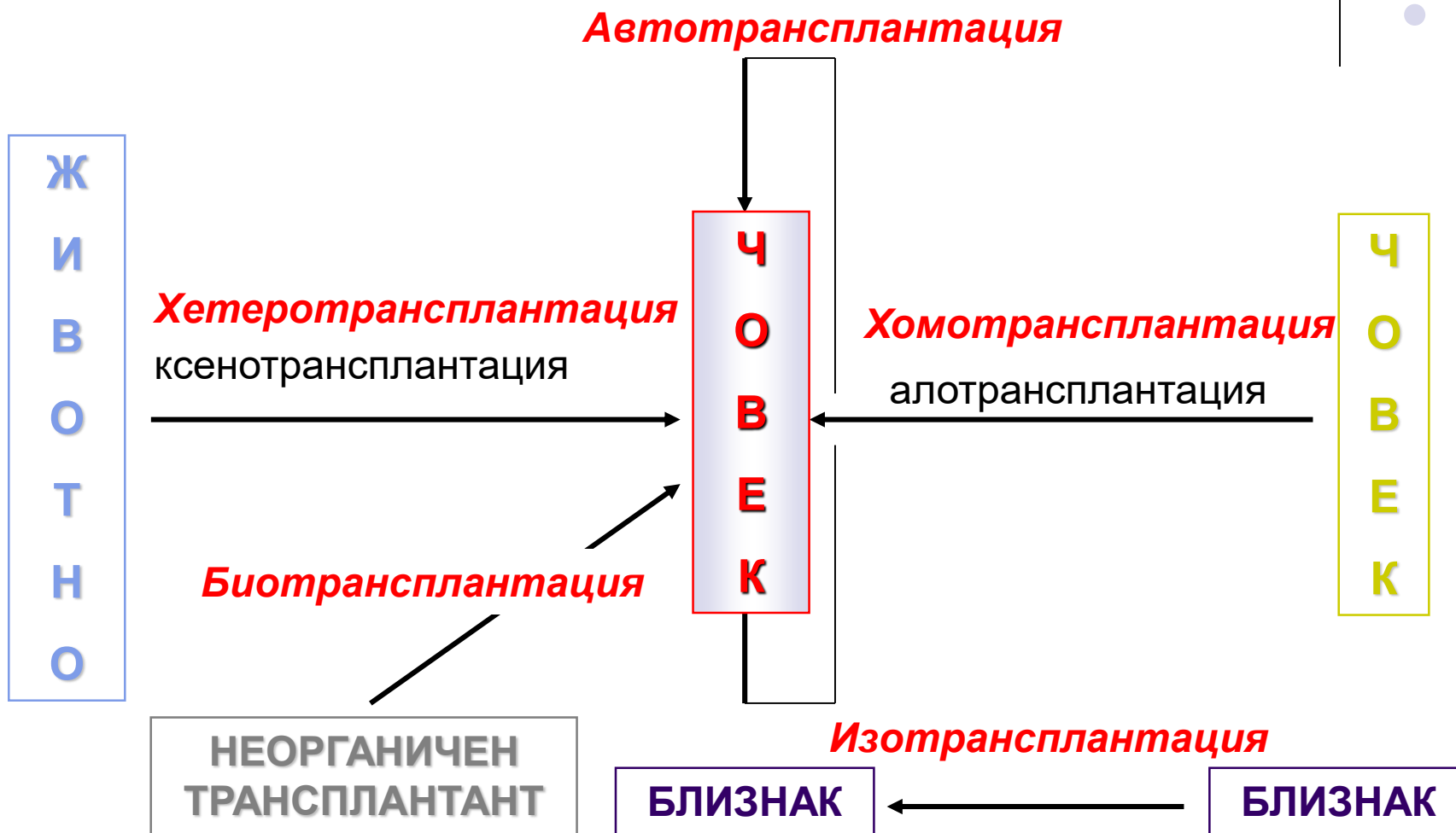
Проф. д-р Силвия Янкуловска, дмн

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

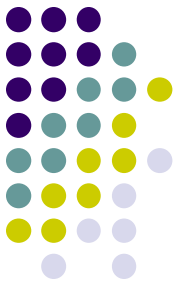

- Трансплантация
- Донор (дарител)
- Реципиент (приемател)

ВИДОВЕ ТРАНСПЛАНТАЦИЯ

ПРОБЛЕМИ

1. Медицински
2. Икономически
3. Социални
4. Етични

МЕДИЦИНСКИ ПРОБЛЕМИ

- Тъканна съвместимост
- Индикации и контраиндикации
- Имуносупресия
- Запазване на органите
- **Мозъчна смърт**

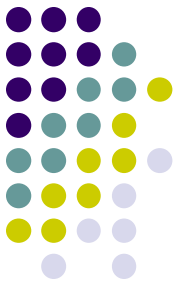
ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ

- ❑ Високо технологична процедура
- ❑ Висока квалификация на персонала

СОЦИАЛНИ ПРОБЛЕМИ

- ❑ **Несъответствие търсене/предлагане**
- ❑ **Черен пазар**

Keystone/AP Photo/K.M.Chaudary

Live kidney donors show the scars caused by operations to remove their kidneys in Lahore, Pakistan, in 2004. They were demanding financial help from the Pakistani government to help them pay off their debts, which they could not pay off even after selling a kidney.

Възможни биологични решения

Ксенотрансплантация

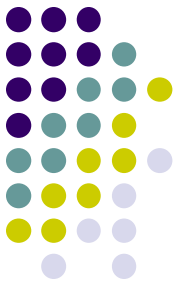
1984 - Baby Fae: Преживяло 20 дни с майmunско сърце

**Банки за кръв от
пъпната връв**

- Клониране
- Изкуствени органи
- Невротрансплантация

Предимства и недостатъци на банките за кръв от пъпната връв

- Лесен и неинвазивен метод
- Предварително съхранение, което улеснява доставянето
- Не е рутинна
- Нисък шанс детето в бъдеще да се нуждае от кръвта
- При по-големи индивиди количеството кръв е недостатъчно
- Няма данни за по-голям успех при роднини
- Липса на опит
- Дали не се “трансплантира” и проблема, довел до процедурата?

Социални решения

- Роля на медиите за увеличаване на осведомеността на населението
- Насърчаване на донорството

Законодателни стратегии

- Улеснена система на регистрация
- Финансови стимули?
- Изготвяне на документ тип “предварително решение”

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ В НАШЕТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- **Чл. 5.** Човешките органи, тъкани и клетки **не могат да бъдат предмет на възмездна сделка.**
- **Чл. 6.** **Забранява се рекламата** за наличие на органи, тъкани и клетки с цел търсене на материална изгода
- **Чл. 18.** (2) При **необратимо спиране на всички функции на главния мозък** и налична сърдечна дейност смъртта се установява от постоянно действаща комисия в състав от трима лекари.

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ В НАШЕТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- **Чл. 20.** (1) Всеки дееспособен български гражданин има право **приживе да изрази изрично писмено несъгласие** за вземане на органи, тъкани и клетки след смъртта си.
- (3) Несъгласието за вземане на органи, тъкани и клетки се изразява писмено **пред общопрактикуващия лекар** чрез подписване на **декларация**.
- (4) Общопрактикуващият лекар е длъжен да впише незабавно изразеното несъгласие в **здравноосигурителната книжка** на лицето и в срок до 7 дни да информира писмено директора на съответната регионална здравна инспекция.

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ В НАШЕТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- Ако лицето **не е направило отказ приживе**, задължително се съобщава за предстоящото вземане на органи, тъкани или клетки на **роднините и те могат да откажат в разумно кратък срок.**
- **Чл. 26. (1) Жив донор може да бъде само лице, което е съпруг или роднина на реципиента по права линия или по съребрена линия до четвърта степен,** включително при родство, възникнало въз основа на осиновяване, но не по-рано от три години от осиновяването.

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ В НАШЕТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

- **Чл. 27. (1)** *Вземане на **самовъзстановяващи се тъкани** от **лица под 18-годишна възраст** се извършва само когато трансплантацията е предназначена за родител, съпруг, брат или сестра, син или дъщеря и са налице следните условия:*
 - *не е налице подходящ донор над 18-годишна възраст;*
 - *трансплантацията е животоспасяващо лечение;*
 - *реципиентът е включен в служебния регистър на Изпълнителната агенция по трансплантация,*
 - *издадено е разрешение от Етичната комисия по трансплантация.*

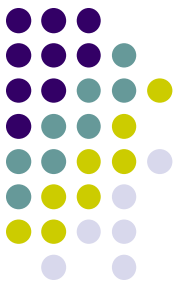
СЪГЛАСИЕ ЗА ДОНОРСТВО ПРИ НЕКОМПЕТЕНТНО ЛИЦЕ

Закон за трансплантация на органи, тъкани и клетки

- *Съгласие на двамата родители (основание - въздействието не е благоприятно за донора)*
- *Може да бъде оттеглено дори и само от единия!*
- *Да представлява предполагаемата воля на малолетния – детето трябва да бъде изслушано, ако е навършило 10 години (чл.15 Закон за закрила на детето).*
- *Информирание от лекар, който не е включен в екипа (чл.24,ал.3)*

Разпределение на органите между чакащите реципиенти

В Становището на СМА за донорството и трансплантацията за етични критерии за подбор на реципиента са посочени:

1. *тежестта на медицинската потребност,*
2. *продължителността на времето на чакане и*
3. *медицинската вероятност за успех,* измерен чрез такива фактори като вида на заболяването, други усложнения и тъканна съвместимост.

Не трябва да има дискриминация на основата на социален статус, начин на живот или поведението.